

Posudek vedoucího bakalářské práce - Mgr. Kateřina Sládková

Dítě v pozdním středověku a na počátku raného novověku (14. - 16. století)

Tereza Havlová

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra dějin a didaktiky dějepisu, Praha 2010

109 stran textu, 10 stran seznamu literatury a pramenů, 42 příloh na 15 stranách

---

V předložené bakalářské práci si autorka zvolila nesnadný úkol zachytit postavení dítěte a problematiku dětství ve středověku a raném novověku. Poměrně široké téma, které přesahuje rámec bakalářské práce, uchopila komplexně s důrazem na sociální vazby dítěte.

Postavení dítěte je sledováno pouze v českém a moravském katolickém i protestantském prostředí. Časové vymezení práce na období 14. – 16. století koresponduje mj. s možností využití širší pramenné základny. Drobné přesahy do období raného a vrcholného středověku obraz dítěte ve sledovaném období logicky doplňují.

Odpovědný přístup Terezy Havlové k tématu se opírá o kvalitní sekundární literaturu, v níž se autorka velmi dobře orientuje, a o prameny, jejichž citace text bakalářské práce (až na drobné výjimky) účelně a vhodně obohacují. Za přínosné považují také využití obrazových a hmotných pramenů, které jsou zařazeny do příloh práce. Autorka na ně v textu hojně odkazuje a dokládá jimi svá tvrzení.

Práce tvoří promyšlený a logicky strukturovaný celek. První kapitola se zabývá vymezením kategorie dětství ve středověku a raném novověku a objasněním termínu „malý dospělý“. Vedle toho přibližuje soudobé odborné přístupy k dějinám dětství.

Následující tři kapitoly líčí postavení dítěte v chronologickém pořádku od příchodu na svět, přes jeho výchovu a každodennost až po problematiku vzdělávání. Autorka sleduje dítě v jeho přirozeném prostředí, tj. v rodině, snaží se zachytit vliv nejbližších osob a společnosti na jeho život. Upozorňuje také na diametrálně odlišné přístupy k výchově chlapců a dívek.

Oprávněná pozornost je věnována společenským rozdílům, které mezi dětmi panovaly. Samostatně je líčeno postavení dětí v různých sociálních vrstvách (dítě panovnické, šlechtické, měšťanské, vesnické). Stranou nezůstává ani specificky česká problematika

postavení dítěte v době husitské, k níž Tereza Havlová zaujímá vlastní stanovisko „*O naprostém zrovnoprávnění bych přímo nemluvila, ale je nutné říci, že husitská doba znamenala průlom ve středověkém pojmání ženy a dítěte. Žena byla vyzdvihnuta ze své středověké pasivní role a dítě začalo být nově zařazováno do hodnotové škály.*“

Poslední kapitola na rozdíl od předešlých nezkoumá dítě v rodině, ale věnuje se dětem na okraji společnosti, sirotkům, nalezcům, dětem narozeným mimo manželství.

Práci považuji po stránce obsahové, metodické i formální za zdařilou a vyzrálou. Občasné zjednodušení (např. v otázce vzdělávacího systému) či drobné stylistické nepřesnosti lze vzhledem k rozsahu a kvalitě práce snadno odpustit. Na bakalářskou práci nezvykle bohatou pramennou základnu, s níž autorka pracuje, a erudici v odborné literatuře považuji za nesporné klady předložené práce.

Tereze Havlové se podařilo naplnit stanovené cíle a předložit kvalitní a kultivovanou práci, kterou navrhuji hodnotit známkou výborně. Doporučuji v tématu dále pokračovat a to nejen srovnáním se západoevropským prostředím, jak uvádí autorka, ale zejména prohloubením specifických témat (např. dítě v době husitské či otcovská naučení) a studiem problematiky ve střední Evropě.

V Praze 4.5.2012

Mgr. Kateřina Sládková

vedoucí práce